

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog prijevoda dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier cette traduction a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

TREĆI ODJEL

PREDMET LUKENDA protiv SLOVENIJE

(Zahtjev br. 23032/02)

PRESUDA

STRASBOURG

06. listopada 2005. godine

Europski sud za ljudska prava (Treći odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. J. HEDIGAN, predsjednik,
g. B.M. ZUPANČIČ,
gđa M. TSATSA-NIKOLOVSKA,
g. V. ZAGREBELSKY,
g. E. MYJER,
g. DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,
gđa I. ZIEMELE, suci,

i g. V. BERGER, tajnik Odjela,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 15. rujna 2005. godine,
donosi sljedeću presudu koja je donesena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 23032/02) protiv Republike Slovenije kojeg je slovenski državljanin, g. Franjo Lukenda ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija") dana 30. svibnja 2002. godine.
2. Podnositelja zahtjeva zastupali su odvjetnici Verstovšek. Slovensku Vladu ("Vlada") je zastupao njen zastupnik, g. L. Bembič, Glavni državni odvjetnik.
3. Podnositelj zahtjeva je tvrdio na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da je duljina postupka pred domaćim sudovima u kojima je on stranka bila prekomjerna. U biti, prigovorio je i nedostatku djelotvornoga domaćeg pravnog sredstva u odnosu na prekomjernu duljinu postupka (članak 13. Konvencije).
4. Dana 7. rujna 2004. godine Sud je odlučio o zahtjevu obavijestiti tuženu Vladu. Primjenjujući članak 29. stavak 3. Konvencije, odlučio je istovremeno donijeti odluku i o osnovanost i dopuštenosti zahtjeva.

ČINJENICE

1. OKOLNOSTI PREDMETA

5. Podnositelj zahtjeva je rođen 1952. godine i živi u Sloveniji.
 6. Dana 6. siječnja 1994. godine podnositelj zahtjeva je zadobio povredu na radu u rudniku lignita. Od tada je invalid i prima naknadu za invalidnost. Njegov ga je poslodavac osigurao protiv nezgode kod osiguravajućeg društva T. („ZT“). Utvrđena mu je 13% invalidnost. Godine 1994., 1995. i 1996. ZT je isplatio djelomične naknade za invalidnost.
 7. Dana 30. prosinca 1998. godine podnositelj zahtjeva je pokrenuo građanski postupak pred Oblasnim sudom u Celju (Okrajno sodišče v Celju) protiv ZT-a tražeći 7% povećanje naknade za invalidninu na temelju mišljenja medicinskog vještaka. Zatražio je i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.
- Dana 26. kolovoza 1999. godine podnositelj zahtjeva je dostavio podnesak i dodatne dokazne prijedloge i zatražio od suda da imenuje neovisnog medicinskog vještaka radi utvrđenja

stupnja njegove invalidnosti. Dostavio je dodatnu dokumentaciju i podneske 13. listopada 1999., 16. studenoga 2000., 27. veljače, 9. i 17. travnja i 30. svibnja 2002. godine.

Dana 7. studenoga 2000. godine održano je ročište kako bi se razmotrio zahtjev podnositelja zahtjeva za imenovanje medicinskog vještaka. Iako je zahtjevu udovoljeno, vještak nije bio imenovan.

Dana 23. studenog 2000. godine podnositelj zahtjeva je dostavio dokumentaciju i zatražio od suda da izda nalog i imenuje medicinskog vještaka.

Dana 28. studenoga 2000. godine sud je imenovao medicinskog vještaka da utvrdi stupanj invalidnosti podnositelja zahtjeva. On je svoj nalaz dostavio 26. travnja 2001. godine.

Dana 25. svibnja 2001. godine podnositelj zahtjeva dostavio je podnesak i povisio svoj tužbeni zahtjev za 2.5%.

Dana 10. srpnja 2001. godine podnositelj zahtjeva dostavio je podnesak i zatražio da se od imenovanoga vještaka zatraži dodatni nalaz.

Dana 16. listopada 2001. godine održano je ročište i sud je odlučio da se od vještaka zatraže dodatna pojašnjenja.

Dana 23. studenoga 2001. godine sud je ponovno imenovao istoga vještaka s uputama da dostavi dodatno mišljenje.

Dana 11. veljače 2002. godine vještak je dostavio dodatno mišljenje, koje je dostavljeno strankama.

Dana 9. travnja i 30. svibnja 2002. godine podnositelj zahtjeva zatražio je ročište.

Dana 25. rujna 2002. godine sud je održao ročište i odlučio donijeti presudu u pismenom obliku.

Dana 30. prosinca 2002. godine odvjetnici podnositelja zahtjeva primili su presudu, kojom je djelomično usvojen tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva.

8. Dana 31. prosinca 2002. godine podnositelj zahtjeva uložio je žalbu. Žalbu je također uložio i ZT.

Dana 19. veljače 2004. godine Viši sud u Celju (Višje sodišče v Celju) djelomično je usvojio žalbu podnositelja zahtjeva. Povisio je razinu naknade za invalidnost i podnositelju zahtjeva dosudio troškove i izdatke. Odluka je isti dan postala pravomoćna.

Dana 8. travnja 2004. godine presuda je dostavljena odvjetnicima podnositelja zahtjeva.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Ustav iz 1991. godine

9. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Slovenije glase kako slijedi:

Članak 23.

„Svatko ima pravo da svaku odluku o njegovim pravima, dužnostima i o svakoj optužnici podignutoj protiv njega bez nepotrebne odgode donese zakonom ustanovljen neovisan i nepristran sud...”

Članak 26.

„Svatko ima pravo na naknadu štete uzrokovane nezakonitim radnjama osobe ili tijela koje obavlja funkciju ili sudjeluje u aktivnosti u ime države ili lokalne vlasti kao vršitelj javne dužnosti...”

Članak 157.

„Sud nadležan preispitivati upravne odluke bit će nadležan odlučiti o zakonitosti konačnih pojedinačnih odluka države ili lokalnih vlasti ili vršitelja javnih dužnosti glede prava ili obveza ili prava pojedinaca ili organizacija, ako nije konkretno predviđena nikakva druga zaštita.

Ako nije predviđena nikakva druga zaštita, sud nadležan preispitivati upravne odluke bit će nadležan i odlučiti o zakonitosti pojedinih akata i odluka kojima su povrijeđena ustavna prava pojedinca.”

Članak 160.

„Ustavni sud će postupati po:

...ustavnim tužbama u kojima se tvrdi da su konkretni akti povrijedili ljudsko pravo ili temeljnu slobodu;...”

Osim ako zakon drugačije predviđa, Ustavni će sud postupati po ustavnim tužbama samo ako su iscrpljena pravna sredstva. O tome je li ustavna tužba dopuštena Ustavni će sud odlučiti na temelju zakonskih kriterija i postupaka.”

B. Zakon o Ustavnom sudu iz 1994. godine

10. Mjerodavne odredbe Zakona o Ustavnom sudu (Zakon o Ustavnom sodišću) glase kako slijedi:

Članak 1.

„Ustavni je sud najviše tijelo sudbene vlasti za zaštitu ustavnosti, zakonitosti, ljudskih prava i temeljnih sloboda...”

Odluke Ustavnoga suda pravno su obvezujuće.”

Članak 50.

„Svatko tko vjeruje da mu je povrijeđeno ustavno pravo ili temeljna sloboda određenim aktom državnoga tijela, lokalnoga tijela ili zakonite vlasti može podnijeti ustavnu tužbu Ustavnome sudu, ako se to ne protivi uvjetima navedenim u ovome Zakonu...”

Članak 51.

„Ustavna tužba može biti podnesena samo nakon što su iscrpljeni pravni lijekovi.

Prije nego budu iscrpljeni svi posebni pravni lijekovi, Ustavni sud može iznimno postupati po ustavnoj tužbi ako je povreda vjerojatna i ako bi podnositelj zahtjeva pretrpio nepopravljive posljedice kao rezultat tog određenog akta.“

C. Sudska praksa Ustavnoga suda

11. U svojoj odluci od 7. studenoga 1996. godine (Up 277/96) Ustavni sud (Ustavno sodišće) presudio je da su ustavne tužbe na temelju članka 160. slovenskoga Ustava dopuštene u postupcima radi duljine postupka kad su postupci još u tijeku. Međutim, nadalje je naveo da je u svrhu osiguranja prava na propisani zakonit postupak u slovenskome pravnome sustavu, jedina dostupna propisna sudska zaštita ona putem tužbe pred upravnim sudovima. Ustavna je tužba, u pravilu, dopuštena samo nakon što bude iscrpljeno to pravno sredstvo.

12. U svojoj odluci od 7. prosinca 2000. (Up 73/97) Ustavni sud je presudio da, nakon što sudski postupak bude dovršen, pojedinac više ne može podnijeti tužbu upravnim sudovima prigovarajući duljini postupka. Stoga, budući da više nije bilo nikakve povrede koju bi trebalo ispraviti, nije više bilo moguće podnijeti ustavnu tužbu.

13. U svojoj odluci od 17. prosinca 2003. godine (Up 85/03-12) Ustavni sud je presudio da kada se više ne može podnijeti tužba upravnim sudovima kojom bi se prigovorilo duljini postupka zbog toga što je okončan glavni postupak, navodna žrtva još uvijek ima otvorenu mogućnost tražiti naknadu u građanskom postupku.

D. Zakon o upravnom sporu iz 1997.

14. Zakon o upravnom sporu iz 1997. godine (Zakon o upravnom sporu) predviđa zaštitu ustavnog prava na suđenje u razumnom roku putem upravnog postupka pred upravnim sudom i, po žalbi, pred Vrhovnim sudom (Vrhovno sodišće). Na temelju članka 2. stavka 1., sud ima široku diskrecionu ovlast prilagoditi svoju odluku naravi povrijeđenoga ustavnoga prava, narediti odgovarajuću zadovoljštinu i odlučiti o zahtjevu za naknadu štete podnositelja zahtjeva. Prema članku 62. moguće je tražiti utvrđenje da je došlo do povrede prava zajamčenog člankom 23. Ustava i naknadu svakog gubitka. Uz to, na temelju članka 69., može se tražiti privremena mjera kao bi se spriječila ozbiljna šteta ili poduzele mjere opreza protiv neminovne prijetnje nasiljem.

E. Sudska praksa upravnih sudova

15. U predmetu br. U 836/98 Upravni sud (Upravno sodišče) je 7. ožujka 2000. utvrdio da je došlo do povrede prava na suđenje u razumnome roku u predmetu u kojemu je postupak pred Radnim i socijalnim sudom trajao 23 mjeseca. Međutim, 18. prosinca 2002. godine Vrhovni sud je ukinuo presudu po žalbi, budući je postupak bio okončan prije podnošenja žalbe. Dana 17. prosinca 2002. godine Ustavni sud je odbio ustavnu tužbu (br. Up 85/03-12) zbog toga što je dotični postupak završio, a navodna je žrtva mogla zatražiti naknadu u građanskome postupku.

16. Slično tome, u predmetu br. U 148/2002-19 Upravni sud je 21. siječnja 2003. godine odbio tužbu koja se odnosila na duljinu postupka, zbog toga što je postupak bio završio kratko nakon podnošenja tužbe. Dana 28. svibnja 2003. godine Vrhovni sud je po žalbi potvrdio presudu.

17. U predmetu br. U 148/2002-19 Upravni sud je 21. siječnja 2003. godine odbio zahtjev kojim se tvrdilo da je došlo do povrede prava na suđenje u razumnome roku, podnesen 18. srpnja 2002. godine. Ova odluka je potvrđena po žalbi 28. svibnja 2003. godine. Postupak pred dvije razine nadležnosti trajao je deset mjeseci i deset dana.

18. U predmetu br. 459/2003-23, Upravni sud je 7. prosinca 2004. godine presudio, u postupku koji je počeo 8. prosinca 2003. godine, da je došlo do povrede prava na postupak u razumnom roku. Postupak je trajao manje od godine dana pred jednom razinom nadležnosti.

F. Zakon o obveznim odnosima iz 2001. godine

19. Ako je sud odgovoran za nepropisno odugovlačenje postupka, zbog čega je neka osoba pretrpjela štetu, prema Zakonu o obveznim odnosima iz 2001. godine (Obligacijski zakonik) on ili ona može tražiti naknadu od države. Tako će osoba koja traži naknadu štete trebati dokazati, kao prvo, da je došlo do odugovlačenja postupka, drugo, da je nastala šteta, i, treće, da postoji uzročna veza između postupanja suda i pretrpljene štete. Međutim, Zakon konkretno ne predviđa naknadu nematerijalne štete u takvim slučajevima.

G. Sudska praksa građanskih sudova

20. Presudom od 18. travnja 2001. godine Okružnog suda u Ljubljani (Okrožno sodišče v Ljubljani), koju je po žalbi 12. veljače 2003. godine potvrdio Viši sud u Ljubljani, dosuđeno je oko 3.350 eura („EUR“).

21. Presudom od 22. siječnja 2001. godine Okružni sud u Ljubljani dosudio je naknadu štete u iznosu od gotovo 6.700 EUR, ali je taj iznos Viši sud u Ljubljani smanjio po žalbi 16. prosinca 2002. godine na manje od 850 EUR.

H. Zakon o sudovima iz 1994. godine

22. Članak 3. stavak 4. Zakona o sudovima (Zakon o sodiščih, „ZS“) predviđa da će suci odlučivati o pravima i obvezama i o optužnicama za kaznena djela neovisno i nepristrano, bez nepropisnih odugovlačenja.

23. Članak 28. Zakona predviđa da će, kad određuje broj sudaca koje treba imenovati na određeni sud, Sudačko vijeće (sodni svet) uzeti u obzir kriterije koje je utvrdio Ministar pravosuđa, prosječan broj predmeta u kojima je sud postupao u prethodne tri godine i predviđene promjene koje bi mogle utjecati na taj broj te prosječan broj novih tužbi podnesenih sudu u prethodne tri godine. Prema Zakonu, Ministar pravosuđa ovlašten je mijenjati kriterije s obzirom na složenost predmeta i promjena načina na koji su bili obrađivani.

24. Članak 72. predviđa da u slučaju odugovlačenja postupka svaka stranka može predsjedniku suda podnijeti zahtjev za nadzor (nadzorsrvna pritožba). Predsjednik suda može od predsjednika vijeća zatražiti da izvijesti o napretku u postupku, te on treba sve nepravilnosti koje nađe naznačiti predsjedniku vijeća u pismenom obliku. Može predmet staviti na listu prvenstva ili odrediti rokove za postupovne radnje. Ako je do odugovlačenja došlo zbog velikog broja predmeta u radu, može narediti da se dotični predmet ili drugu predmeti dodijele drugome sucu. Može također predložiti mjere na temelju odredbi zakona koji uređuje sudsku službu.

25. Ako Ministru pravosuđa ili predsjedniku višestupanjskoga suda bude podnesen zahtjev za nadzor, oni će ga proslijediti predsjedniku mjerodavnoga suda te mogu zatražiti izvješće o mjerama poduzetim za ubrzanje postupka.

26. Ministar pravosuđa ili Sudsko vijeće mogu zatražiti od predsjednika suda da podnese izvješće o svim zahtjevima za nadzor podnesenim u određenom razdoblju i mjerama poduzetim za rješenje otvorenih pitanja.

27. U skladu s člankom 73., predsjednik višestupanjskoga suda može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev Ministra pravosuđa, stegovnoga tužitelja ili stegovnoga suda, zatražiti preispitivanje funkcioniranja suda i o tome nalaz dostaviti Ministarstvu.

III. REZOLUCIJA ((2004)3) ODBORA MINISTARA VIJEĆA EUROPE

28. Kao dio paketa mjera kojima se jamči djelotvornost mehanizma Konvencije, Odbor ministara Vijeća Europe donio je Rezoluciju od 12. svibnja 2004. (DH Res. (2004)3) o presudama koje otkrivaju sustavni prikriveni problem. Nakon naglašavanja interesa da se dotičnoj državi pomogne identificirati prikrivene probleme i potrebne mjere za izvršenje (stavak 7. preambule), pozvao je Sud da „identificira u svojim presudama koje utvrđuju povredu Konvencije što smatra da je sustavni problem skriven pod površinom i izvor toga problema, posebice kad je vjerojatno da će dovesti do brojnih zahtjeva, kako bi pomogao državama pronaći odgovarajuće rješenje i Odboru ministara u vršenju nadzora nad izvršenjem presuda“ (stavak I Rezolucije). Tu rezoluciju treba gledati u kontekstu rastućeg broja predmeta u radu pred Sudom, posebice kao rezultat serije predmeta koji proizlaze iz istog strukturnog ili sustavnog uzroka.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

29. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da duljina postupka nije bila u skladu sa zahtjevom „razumnoga roka“, predviđenim u članku 6. stavku 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

A. Dopuštenost

1. Tvrdnje stranaka

a) Vlada

30. Vlada je tvrdila da nisu iscrpljena domaća pravna sredstva u odnosu na prigovor na temelju članka 6., stavka 1. Konvencije, tvrdeći da podnositelj zahtjeva nije iskoristio pravne lijekove koji su mu bili na raspolaganju u svrhu ubrzanja sudske postupke i/ili potraživanja naknade.

31. Slovenski pravni sustav predviđao je odgovarajuća i djelotvorna preventivna domaća pravna sredstva za postupak koji još traje, naime, tužbu pred upravnim sudovima i/ili zahtjev za nadzor (nadzorstvena pritožba), poduprtu građanskom tužbom za naknadu nakon što je postupak okončan. Uz to, podnositelj zahtjeva je imao i mogućnost podnijeti ustavnu tužbu. Ova su pravna sredstva bila na raspolaganju i u teoriji i u praksi, te su bila dostupna podnositelju zahtjeva.

32. Pravo na suđenje u razumnom roku bilo je zajamčeno člankom 23. Ustava. Međutim, dok je postupak bio u tijeku, podnositelj zahtjeva je propustio podnijeti, na temelju članka 157. stavka 2. Ustava, bilo kakav zahtjev na temelju Zakona o upravnome sporu iz 1997. godine, koji je predviđao sudsku zaštitu ustavnoga prava na suđenje u razumnome roku. Tužitelji u upravnome postupku mogu također potraživati i naknadu štete. Postupak pred upravnim sudovima bio je u nadležnosti upravnoga suda prvog stupnja i, po žalbi, Vrhovnoga suda.

33. U svojem očitovanju Vlada se pozvala, u potporu svojih argumenata, i na novu sudsku praksu upravnih sudova (vidi stavke 15. i 18. ove presude).

34. Vlada je nadalje ustvrdila da je, što se tiče dovršenih postupaka, članak 26. Ustava jamčio pravo na naknadu štete uzrokovane nezakonitim radnjama osobe koja je obavljala funkciju ili sudjelovala u aktivnosti u ime državne vlasti. Budući je postupak završio, podnositelj zahtjeva mogao je pokrenuti građanski postupak protiv države. Osim toga, mogao je tražiti naknadu izravno od odgovorne osobe ili tijela.

35. Vlada je ustvrdila da se u ovome trenutku razmatraju brojni zahtjevi za naknadu štete. Do sada je u dva predmeta plaćena naknada štete zbog neprimjereno dugačkoga postupka (vidi stavke 20. i 21. ove presude).

36. Štoviše, upućujući na odluku Komisije da se zahtjev za nadzor ne bi mogao smatrati djelotvornim pravnim sredstvom u smislu Konvencije (vidi odluku Komisije u predmetu *Majarič v. Slovenia*, br. 28400/95 od 3. prosinca 1997.) Vlada je ustvrdila da je sada, nakon izmjena Zakona o sudovima iz 1994. godine, a koje su stupile na snagu 2000. godine, zahtjev za nadzor dosegao traženu razinu djelotvornosti.

37. Štoviše, Vlada je istaknula da podnositelj zahtjeva nije podnio ustavnu tužbu Ustavnome sudu na temelju članka 160. Ustava nakon iscrpljenja internih pravnih lijekova. U načelu, ustavnu bi se tužbu moglo podnijeti tek nakon okončanja upravnoga postupka ili građanskoga postupka.

38. Pozivajući se na presudu *Silver and others v. the United Kingdom*, Vlada je tvrdila da iako niti jedno pravno sredstvo samo po sebi možda u cijelosti ne zadovoljava zahtjeve iz članka 13., to ipak može postići ukupnost pravnih sredstva koje pruža domaće pravo (presuda *Silver and Others v. the United Kingdom*, od 25. ožujka 1983., Serija A, br. 61, stavak 113). Ukupnost pravnih sredstava dostupnih podnositelju zahtjeva trebala bi stoga biti smatrana djelotvornom.

39. Vlada je konačno tvrdila da podnositelj zahtjeva, time što je propustio iskoristiti neki od naprijed navedenih pravnih putova, nije iscrpio domaća pravna sredstva kao to traži članak 35. Konvencije.

b) Podnositelj zahtjeva

40. Odvjetnici podnositelja zahtjeva, koji zastupaju i druge podnositelje zahtjeva u gotovo 400 postupaka radi duljine postupaka koji su u ovome trenutku pred Sudom, osporili su tvrdnje Vlade. Dostavili su neke primjere predmeta u kojima su stranke u sudskom postupku koristile sva dostupna pravna sredstva, i to zahtjev za nadzor, tužbu pred upravnim sudovima, zahtjev za naknadu štete i ustavnu tužbu navodeći da im je povrijeđeno pravo na propisani postupak. Tvrdili su da je duljina postupka bila prekomjerna u svim dotičnim predmetima (na primjer, u jednome predmetu građanski postupak je trajao gotovo devet godina za dvije razine nadležnosti) i da dostupna pravna sredstva nisu bila ni od kakve koristi jer su zahtjevi ili bili odbačeni ili nije bila utvrđivana nikakva povreda. Štoviše, tvrdili su da je većina postupaka pred slovenskim sudovima prekomjerno duga, uključujući i sve sudske postupke za koje je Vlada tvrdila da su djelotvorna pravna sredstva.

2. Ocjena Suda

a) Opća razmatranja

41. Sud ponavlja, prvo, da su temeljem članka 1. (koji propisuje “ Visoke ugovorne stranke osigurati će svakoj osobi pod svojom jurisdikcijom prava i slobode određene u odjeljku I. ove Konvencije”) nacionalne vlasti prvenstveno odgovorne za provođenje i izvršavanje zajamčenih prava i sloboda. Stoga je mehanizam prigovora Sudu supsidijaran u odnosu na nacionalne sustave koji štite ljudska prava. Ovaj se supsidijarni karakter ogleda u člancima 13. i 35. stavku 1. Konvencije.

42. Svrha je članka 35. stavka 1., koji donosi pravilo o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava, da se Ugovornim strankama pruži mogućnost spriječiti ili ispraviti povrede iznesene protiv njih prije nego što te navodne povrede budu podnesene Sudu (vidi *Selmouni v. France* [GC], BR. 25803/94, STAVAK 74., ECHR 1999-v, i *Kudla v. Poland* [GC], br. 30210/96, stavak 152., ECHR 000-XI). Pravilo u članku 35., stavku 1. temelji se na pretpostavci koja se ogleda u čl. 13. (s kojim je usko srodno), da postoji na raspolaganju djelotvorno domaće pravno sredstvo u odnosu na navodnu povredu prava pojedinca iz Konvencije (ibid.).

43. Prema članku 35., podnositelj zahtjeva bi se trebao moći redovno poslužiti pravnim sredstvima koja su dostupna i dostatna za pružanje zadovoljštine u odnosu na navedene povrede. Postojanje takvih pravnih sredstava mora biti dostatno izvjesno ne samo u teoriji nego i u praksi, a ako to nije tako, nedostajat će im potrebna dostupnost i djelotvornost (vidi,

među mnogim drugim izvorima, *Belinger v. Slovenia (dec.)*, br. 42320/98, 2. listopada 2001., presudu *Vernillo v. France*, od 20. veljače 1991. Serija A br. 198, str. 11-12, stavak 27).

44. Vlada koja tvrdi da je došlo do neiscrpljivanja treba dokazati Sudu da je pravno sredstvo bilo djelotvorno i dostupno i u teoriji i u praksi u mjerodavno vrijeme, to znači, da je bilo dostupno, da je moglo pružiti zadovoljštinu u odnosu na prigovore podnositelja zahtjeva te je moralo nuditi razumne izgleda za uspjeh (vidi presudu *Akdivar and Others v. Turkey* od 16. rujna 1996., Reports 1996-IV, str. 1221, stavak 68). Iako se svako od dostupnih pravnih sredstva ne mora pokazati djelotvornim, ukupnost dostupnih pravnih sredstava može zadovoljiti kriterije navedene u Konvenciji (vidi naprijed citiranu presudu *Silver and Others*, stavak 113; presudu *Chahal v. United Kingdom*, od 15. studenog 1996. Reports 1996-V, stavak 145). Nakon što je zadovoljeno ovo pravilo o teretu dokaza, podnositelj zahtjeva treba dokazati da su pravna sredstva, ili njihova ukupnost, koje je iznijela Vlada bila u stvari iscrpljena ili da su iz nekoga razloga bila nedjelotvorna u osobitim okolnostima predmeta ili da su postojale posebne okolnosti koje ga oslobađaju te obveze (vidi *Horvat v. Croatia*, br. 51585/99, stavak 39., ECHR 2001-VIII).

45. Konačno, Sud je prije presudio da se pravilo o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava mora primijeniti s određenim stupnjem fleksibilnosti i bez prekomjernog formalizma (vidi presudu *Cardot v. France* od 19. ožujka 1991., Serija A, br. 200, str. 18, stavak 34).

46. U ovome predmetu Sud treba utvrditi mogu li se ili ne mogu upravna tužba, zahtjev za naknadu štete u građanskom postupku, zahtjev za nadzor i ustavna tužba, uzeti odvojeno ili zajedno, smatrati djelotvornim pravnim sredstvima u smislu članka 35. Konvencije.

b) Upravna tužba

47. Sud prvo primijećuje da su Vladine tvrdnje koji se odnose na djelotvornost tužbe na temelju Zakona o upravnom sporu iz 1997. već u velikoj mjeri bile ranije odbačene (vidi naprijed citiranu presudu *Belinger*). Odbijajući Vladino pozivanje na neiscrpljivanje domaćih pravnih sredstava, Sud je primijetio značajan broj neriješenih predmeta pred mjerodavnim sudovima, ispitivao je li ili nije uistinu preventivni pravni lijek dostupan i primijetio da, s obzirom na nedostatak mjerodavnih primjera, ostaje neizvjesnost glede djelotvornosti domaćih pravnih sredstava (ibid.).

48. Po mišljenju Suda, sudska praksa na koju se poziva Vlada još uvijek ne daje čvrsti temelj za procjenu djelotvornosti ovoga domaćeg pravnog sredstva.

49. Međutim, primijećeno je da su u dva naprijed navedena nedavna predmeta (vidi stavke 17. i 18. ove presude) upravni sudovi donijeli odluku u poredbeno kratkom vremenu (samo preko deset mjeseci za dvije razine nadležnosti u drugom predmetu), odbivši zahtjev u jednome predmetu i utvrdivši povredu u drugome. Nije pobliže navedeno je li ili nije u ovome zadnjem predmetu odluka upravnog suda utjecala na duljinu izvornoga postupka ili je samo dosuđena naknada štete. Ovi bi se predmeti mogli smatrati korakom u pravome smjeru, što se tiče postupaka koji su još u tijeku.

50. Međutim, u druga dva predmeta koja navodi Vlada, prvostupanjske presude kojima su utvrđena povreda prava na postupak u razumnom roku i dosuđena naknada naknadno su ukinute po žalbi zbog toga što je postupak bio okončan prije trenutka donošenja tih presuda.

51. Vlada do sada nije jasno pokazala, tako da bi Sud bio zadovoljan, da presude i odluke upravnih sudova u stvari ubrzavaju nepropisno produžene postupke ili da dosuđuju odštetu za povrede prava na brzo suđenje koje su se već dogodile.

52. Primjećujući nadalje da od odluke *Belinger* nisu učinjene nikakve značajne izmjene Zakona o upravnom sporu i imajući na umu broj neriješenih predmeta koji se nakupio pred slovenskim sudovima, Sud ne vidi nikakav razlog da za sada odstupi od svog zaključka u predmetu *Belinger* glede djelotvornosti tužbe pred upravnim sudovima.

53. Dostavljena slovenska sudska praksa nije dostatna da promijeni mišljenje Suda, prema kojem, kako sada stoje stvari, tužba upravnim sudovima ne pruža djelotvornu zadovoljštinu u predmetima radi duljine postupka.

c) Zahtjev za naknadu štete

54. Sud također uviđa da bi, nakon okončanja postupka, podnositelj zahtjeva imao mogućnost potraživati naknadu štete za povredu prava na suđenje u razumnome roku na temelju članka 26. Ustava.

55. Međutim, što se tiče dopuštenosti ovoga zahtjeva, Sud primjećuje da je postupak o kojem se radi još bio u tijeku na domaćoj razini na dan kad je zahtjev podnesen Sudu. Stoga podnositelj zahtjeva ne bi bio mogao podnijeti tužbu za naknadu štete u tom trenutku (vidi, *mutatis mutandis*, *Mifsud v. France (dec.) [GC]*, br. 57220/00, stavak 17, ECHR 2002-VIII). Ipak, Sud će ispitati ovo pravno sredstvo kako bi se osvrnuo na Vladine tvrdnje glede djelotvornosti svih postojećih pravnih sredstava.

56. Sud ponavlja da je već prije, zbog nedostatka bilo kakvih primjera, odbio Vladin prigovor o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava koji se odnosi na djelotvornost tužbe za naknadu štete (vidi *Predojević, Prokopović, Prijović and Martinović v. Slovenia (dec.)*, br. 43445/98, 49740/99, 49747/99 i 54217/00, 9. prosinac 2004.).

57. Primjećuje se da sudska praksa koju je dostavila Vlada pokazuje da je u dva predmeta naknada dosuđena na temelju članka 26. Ustava zbog prekomjernoga trajanja dovršenog postupka.

58. Međutim, na temelju Zakona o obveznim odnosima, pojedinac koji potražuje naknadu mora dokazati, prvo, da je došlo do odugovlačenja postupka; drugo, da je nastala šteta; i treće, da postoji uzročna veza između štete i ponašanja suda.

59. Stoga u tužbi za naknadu štete sud može u načelu utvrditi da je nepropisno dugačak postupak, koji je već završio, uzrok štete koju je pretrpio tužitelj te mu u skladu s tim može dosuditi naknadu. Međutim, Vlada nije jasno naznačila može li ili ne može biti dosuđena naknada nematerijalne štete u takvom postupku. U svakom slučaju, tužba za naknadu štete neće imati nikakvog učinka na duljinu postupka koji je još uvijek u tijeku kad je ta tužba podnesena.

60. Iako primjećuje znakove pozitivnog razvoja događaja u sudskoj praksi koju je dostavila Vlada, Sud ostaje neuvjeren da tužba za naknadu štete može u stvari pružiti djelotvornu zadovoljštinu kad je glavni postupak već završio.

d) Zahtjev za nadzor

61. Sud se također već bavio pitanjem djelotvornosti zahtjeva za nadzor na temelju članka 72. Zakona o sudovima i utvrdio da je to pravno sredstvo u okviru sudske uprave a ne u okviru sudskoga sustava (vidi naprijed citirane predmete *Majarić i Belinger*).

62. Ipak, Sud uviđa promjene nadzorno-žalbenog postupka do kojih je došlo izmjenama iz 2000. i 2004. godine i nalazi da bi, barem u teoriji, izmijenjeni postupak nadzora mogao doprinijeti ubrzanju sudskoga postupka.

63. Iako je Vlada ustvrdila da je takvo pravno sredstvo djelotvorno i u praksi, nisu dali niti jedan primjer nekog podnositelja zahtjeva koji je bio uspio ubrzati sudski postupak koristeći tu proceduru. Uz to, čini se da postupak po zahtjevu za nadzor nema nikakav obvezujući učinak na dotični sud (vidi *Hartman v. the Czech Republic*, br. 53341/99, stavak 3, ECHR 2003-VIII). Štoviše, budući da nema žalbe, ovo pravno sredstvo ne može imati nikakav značajan učinak na ubrzanje postupka u cjelini (vidi *mutatis mutandis*, *Hozinger v. Austria* (br. 1), no. 23459/94, stavak 22, ECHR 2001-I).

64. Stoga se zahtjev za nadzor, kao ni tužba upravnim sudovima ni tužba za naknadu štete, ne može se smatrati djelotvornim pravnim sredstvom u smislu Konvencije.

e) Ustavna tužba

65. Konačno, Sud ponavlja da se ustavna tužba može, u načelu, podnijeti samo nakon iscrpljivanja unutarnjih pravnih sredstava, tj. tužbe pred upravnim sudovima ili tužbe za naknadu štete. U predmetu *Berlinger* Sud je utvrdio da je učinkovitost ustavne tužbe već bila problematična u smislu vjerojatne duljine kombiniranih postupaka. Budući da Vlada nije dostavila nikakve nove materijale glede ustavne tužbe, Sud smatra da se ona u ovome trenutku ne može smatrati djelotvornim pravnim sredstvom (vidi i naprijed citiranu presudu *Hartman*, stavak 83.).

f) Zaključak

66. U svjetlu naprijed rečenoga, Sud sada mora razmotriti čini li ili ne čini ukupnost ovih postupaka djelotvorno pravno sredstvo kojeg treba iscrpiti na temelju članka 35., stavka 1.

67. Sud priznaje vladinu tvrdnju da čak i ako jedno pravno sredstvo, samo, potpuno ne zadovoljava zahtjev „djelotvornosti“, ipak to može učiniti ukupnost pravnih sredstava koje nudi domaće pravo. Stoga je u svakom predmetu potrebno utvrditi jesu li sredstva dostupna parničnim strankama u domaće pravo „djelotvorna“ tako što ili sprečavaju navodnu povredu ili njeno trajanje, ili pružaju odgovarajuću zadovoljštinu za svaku povredu koja je već nastala (vidi naprijed citiranu presudu *Kudla*, stavak 158).

68. Konvencija dakle nudi alternativu: pravno je sredstvo djelotvorno ako se može iskoristiti ili za ubrzanje odluka sudova koji postupaju u predmetu, ili da parničnoj stranci pruži odgovarajuću zadovoljštinu za odugovlačenja koja su se već dogodila (vidi naprijed citiranu presudu *Mifsud*, stavak 17, i naprijed citiranu presudu *Hartman*, stavak 18).

69. Kao što je već rečeno, u okviru domaćih pravnih lijekova na koje se poziva Vlada, moguće je da zahtjev za nadzor, podnesen zajedno s, ili nakon kojeg će biti podnesena tužba upravnim sudovima, neće biti dovoljan da pruži zadovoljštinu za odugovlačenja postupka. Uz to, kao što je naprijed navedeno, Vlada nije dokazala da tužba za naknadu štete može osigurati naknadu nematerijalne štete, a ustavna se tužba može podnijeti samo nakon što budu iscrpljena sva druga pravna sredstva. I posljednje, Vlada nije pokazala kako bi kombinirana upotreba ovih pravnih sredstava pojačala njihovu djelotvornost.

70. Daljnje se otvoreno pitanje postavlja kad pojedinac prvo podnese tužbu upravnim sudovima, koja tužba bude naknadno odbijena zbog toga što je izvorni postupak okončan i

tada se traži podnošenje tužbe za naknadu štete kako bi se dobila naknada. Povrh činjenice da se od tužitelja traži pokretanje dva različita postupka, ozbiljniji problem koji bi mogao nastati u takvim predmetima je vjerojatno prekomjerno trajanje kombiniranih postupaka. Osobitu pozornost treba obratiti, između drugih stvari, na brzinu same tužbe koja služi kao pravno sredstvo, budući se ne može isključiti mogućnost da bi to pravno sredstvo moglo biti smatrano neodgovarajućim zbog njegovog prekomjernog trajanja (vidi predmet *Doran v. Ireland*, br. 50389/99, stavak 57, ECHR 2003-X). Bilo bi to stavljanje nerazumnoga tereta na podnositelja zahtjeva kad bi se od njega tražilo da iscrpi oba pravna sredstva.

Posljedično, Sud zaključuje da bi utvrditi da je ukupnost pravnih sredstava djelotvorna u okolnostima ovih predmeta bilo protivno načelima i duhu Konvencije.

71. U skladu s tim, Sud nije uvjeren da naprijed navedena pravna sredstva ili njihova ukupnost mogu predstavljati djelotvorno pravno sredstvo u okolnostima ovoga predmeta. Stoga vladin prethodni prigovor treba odbiti.

B. Osnovanost

72. Vlada je ustvrdila da je postupak bilo složen zbog činjenice da je bilo potrebno imenovati medicinskog vještaka kako bi se utvrdio stupanj invalidnosti podnositelja zahtjeva. Sudovi su vodili cijeli postupak u skladu sa svojom zakonom određenom nadležnošću i, uzimajući u obzir o čemu se ovdje radi, a to je manje povećanje naknade za invalidnost, predmet nije zahtijevao prioritarno postupanje.

73. Postupak je započeo 30. prosinca 1998. godine, kad je podnositelj zahtjeva podnio svoj zahtjev Oblasnom sudu u Celju, a završio 8. travnja 2004. godine, kad je odluka Višega suda u Celju dostavljena odvjetnicima podnositelja zahtjeva. Ukupno trajanje postupka je dakle bilo pet godina, tri mjeseca i devet dana za dvije razine nadležnosti, uključujući i pet godina i jedan dan na prvom stupnju.

74. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupak mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na kriterije utvrđene njegovom sudskom praksom, posebice: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogo drugih pravnih izvora, predmet *Frydlender v. France [GC]*, br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII).

75. Iako se za donošenje odluke u predmetu tražilo mišljenje medicinskog vještaka, Sud nalazi da to nije bilo niti postupovno niti činjenično izuzetno složeno. Stoga Vladina tvrdnja da je predmet bio donekle složen ne može biti opravdanje za to što je prvostupanjski postupak trajao četiri godine i jedan dan. Štoviše, Vladina tvrdnja da su sudovi u svim fazama postupali u skladu s domaćim pravom ne može se prihvatiti budući da je, na primjer, postupak bio u zastoju tijekom razdoblja od više od godinu dana i deset mjeseci, od 30. prosinca 1998. godine, kad je tužba podnesena, do 7. studenog 2000. godine, kada je održano prvo ročište.

76. Glede ponašanja podnositelja zahtjeva, iako postoje neka razdoblja odugovlačenja koja bi se mogla pripisati njemu, Sud nema pred sobom dokaze koji bi navodili na zaključak da je podnositelj zahtjeva na bilo kakav značajan način doprinio duljini postupka.

77. Međutim, istina je da je iznos o kojemu se ovdje radilo za podnositelja zahtjeva bio razmjerno malen.

78. Ispitavši sav materijal koji mu je predložen, Sud smatra da Vlada nije predložila nikakvu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da se u predmetu postupalo u razumnome roku.

79. Po mišljenju Suda, ukupna duljina postupka u ovome predmetu bila je prekomjerna i nije zadovoljila zahtjev „razumnoga roka“. Posebice, trajanje postupka pred prvostupanjskim sudom, koje je premašilo četiri godine, nije sukladno sa standardima određenim sudskom praksom Suda (vidi, npr. predmet *A.P. v. Italy*, [GC], br. 25265/97, 28. srpnja 1999.).

Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

80. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da su pravna sredstva dostupna u Sloveniji u predmetima radi duljine postupka nedjelotvorna. U biti, pozvao se na članak 13. Konvencije koji propisuje:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

A. Dopuštenost

81. Sud ponavlja da je u presudi *Kudla v. Poland* odlučio da članak 13. Konvencije „jamči djelotvorno pravno sredstvo pred nacionalnim vlastima za navodnu povredu zahtjeva iz članka 6., stavka 1. da se u predmetu postupa u razumnome roku“ (vidi naprijed citiranu presudu u predmetu *Kudla*, stavak 156.).

82. Sud smatra da ovaj dio zahtjeva postavlja činjenična i pravna pitanja na temelju Konvencije. Odluka o njima zahtjeva ispitivanje merituma. Sud stoga zaključuje da ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije.

83. Nije utvrđena niti jedna druga osnova da se prigovor proglasi nedopuštenim.

B. Osnovanost

84. Vlada je ustvrdila da je prema slovenskom sustavu pravnih sredstava u predmetima radi duljine postupka bilo moguće ne samo ubrzati postupak nego i popraviti svaku pretrpljenu štetu (vidi stavke 30. i 39. ove presude). Ta pravna sredstva bila su i ostala djelotvorna i u teoriji i u praksi.

85. Podnositelj zahtjeva osporio je tu tvrdnju.

86. Sud ponavlja da standardi članka 13. traže od stranke Konvencije da jamči domaće pravno sredstvo koje omogućava nadležnoj domaćoj vlasti baviti se meritumom mjerodavnog prigovora na temelju konvencije i dosuditi odgovarajući ispravak povrede, iako je državama ugovornicama dana određen stupanj diskrecije glede načina na koji ispunjavaju tu obvezu na temelju ove odredbe (vidi naprijed citiranu presudu u predmetu *Chahal*, stavak 145.).

87. U ovome predmetu Vlada nije dokazala da bi se upravna tužba, tužba za naknadu štete, nadzorna pritužba ili ustavna tužba mogla smatrati djelotvornim pravnim sredstvom (vidi stavke 47. i 65. ove presude). Na primjer, kad pojedinac podnese upravnu tužbu navodeći povredu svoga prava na suđenje u razumnome roku dok je dotično postupak još u tijeku, on ili ona može razumno očekivati da će se upravni sud baviti meritumom tužbe. Međutim, ako glavni postupak bude okončan prije nego što je imao vremena to učiniti, on će odbiti tužbu. Konačno, sud je također zaključio da ukupnost pravnih sredstava u okolnostima ovoga predmeta nije djelotvorno pravno sredstvo (vidi stavke 69. i 71. ove presude).

88. Prema tome, došlo je do povrede članka 13. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANKA 46. KONVENCIJE

89. Članak 46. Konvencije predviđa:

„1. Visoke se ugovorne stranke obvezuju da će se podvrgnuti konačnoj presudi Suda u svakom sporu u kojem su stranke.

2. Konačna presuda Suda dostavlja se Odboru ministara, koji nadzire njezino izvršenje.“

90. Sud prima na znanje navod podnositelja zahtjeva da sudski postupci u tuženoj državi redovito ne ispunjavaju zahtjev „razumnoga roka“. Zabrinutost suda temelji se na zapažanjima koja je sud naveo u odluci *Berlinger*, glede odugovlačenja sudskoga postupka u Sloveniji (vidi stavak 47. ove presude).

91. U svjetlu stalno prisutnih zaostataka na slovenskim sudovima općenito, kako je o tome izvješteno u najnovijim sudskim statističkim podacima koje je objavilo Ministarstvo pravosuđa tužene države, jasno je da je duljina sudskih postupaka i dalje veliki problem u Sloveniji. Uz to je Vlada, uz pomoć Vrhovnoga suda, 2002. godine izradila dokument u kojem je priznala da je bilo odugovlačenja sudskih postupaka. Europska komisija je došla do sličnih zaključaka u svojem posljednjem izvješću o spremnosti Slovenije za pristup Europskoj uniji, objavljenom u studenom 2003. godine. Nadalje, slovenski Pučki pravobranitelj za ljudska prava u svojem izvješću za 2004. godinu primijetio da je najozbiljniji problem s kojim je suočen slovenski pravni sustav duljina sudskih postupaka.

92. Na kraju, Sud ne može zanemariti činjenicu da je u ovome trenutku pred Sudom u tijeku oko 500 postupaka protiv Slovenije u predmetima radi duljine postupka.

93. Bitno je za nalaze Suda da povreda prava podnositelja zahtjeva na suđenje u razumnome roku nije izolirani incident, nego sustavni problem koji je rezultat neodgovarajućeg zakonodavstva i neučinkovitosti pravosuđa. Problem i dalje predstavlja opasnost i utječe na svaku osobu koja traži sudsku zaštitu svojih prava.

94. Postavši Visokom ugovornom strankom Europske konvencije o ljudskim pravima tužena je država preuzela obvezu osigurati svakom u okviru svoje nadležnosti prava i slobode definirane člankom 1. Konvencije. U stvari, države imaju opću obvezu riješiti probleme koji su doveli do toga da Sud utvrdi povredu Konvencije. To bi stoga trebao biti prvenstveni cilj tužene države.

95. Ako bi i dalje dolazilo do povreda prava iz Konvencije, tužene države moraju osigurati mehanizme u okviru svojih pravnih sustava za djelotvornu zadovoljštinu prava iz Konvencije (vidi stavke 41. i 42. ove presude).

96. Sud je utvrdio da u ovome predmetu tužena država nije ispunila svoju obvezu iz Konvencije da podnositelju zahtjeva osigura suđenje u razumnome roku i da mu osigura djelotvorno pravno sredstvo za tu povredu.

97. Glede financijskih posljedica koje bi utvrđenje povrede moglo imati na tuženu državu u ovome predmetu, Sud ponavlja da su temeljem članka 46. Visoke ugovorne stranke preuzele obvezu poštivati konačne presude Suda u svakome predmetu u kojemu su stranka, time da izvršenje nadgleda Odbor ministara Vijeća Europe. Slijedi, inter alia, da presuda u kojoj Sud utvrdi povredu tuženoj državi nameće pravnu obvezu ne samo platiti te dotične iznose dosuđene na ime pravedne naknade na temelju članka 41., nego i odabrati, uz nadzor Odbora ministara, općenite i/ili, ako je to odgovarajuće, pojedinačne mjere koje treba donijeti u njihovom domaćem pravnom poretku kao bi se okončala povreda koju je utvrdio Sud i isto

tako da se da zadovoljština koliko god je to moguće za učinke. Uz nadzor Odbora ministara, tužena država ostaje slobodna odabrati sredstva kojima će ispuniti svoju pravnu obvezu na temelju članka 46. Konvencije, time da ta sredstva moraju biti sukladna zaključcima navedenima u presudi Suda (vidi predmete *Scozzari and Giunta v. Italy [GC]*, br. 39221/98, i 41963/98, stavak 249., ECHR 2000-VIII; *Broniowski v. Poland [GC]*, br. 31443/96, stavak 192., 22. lipanj 2004.).

98. Sud je identificirao neke slabosti ustanovljenih pravnih sredstava koje jamči tužena država (vidi stavke 47. do 71., 87. i 88. ove presude), uviđajući da određen nedavni razvoj događaja pokazuje ohrabrujuća poboljšanja. Kako bi se spriječile buduće povrede prava na suđenje u razumnome roku, Sud potiče tuženu državu da ili izmijeni postojeći raspon pravnih sredstava ili doda nova pravna sredstva kako bi osigurala uistinu djelotvornu zadovoljštinu za povrede toga prava. Značajke djelotvornoga pravnoga sredstva mogu se naći u sudskoj praksi citiranoj u ovoj presudi.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

99. Članak 41. Konvencije predviđa:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

100. Podnositelj zahtjeva je zatražio 5.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.

101. Vlada je osporila taj zahtjev.

102. Sud smatra da je podnositelj zahtjeva sigurno pretrpio nematerijalnu štetu. Presuđujući na pravičnoj osnovi dosuđuje mu 3.200,00 EUR s toga naslova.

B. Troškovi i izdaci

103. Podnositelj zahtjeva, kojega zastupa ovlašteni odvjetnik, tražio je i oko 965 EUR na ime troškova i izdataka pretrpljenih pred Sudom za podnošenje zahtjeva i odgovora na očitovanje Vlade.

104. Vlada je osporila zahtjev, ali je stvar ostavila na diskreciju Sudu u slučaju da Sud utvrdi povredu bilo kojeg prava iz Konvencije.

105. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu svojih troškova i izdataka ukoliko se dokaže da su stvarno i nužno nastali i da su bili razumni glede količine. U ovom predmetu, uzimajući u obzir informacije koje ima i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi cijeli zatraženi iznos.

C. Zatezna kamata

106. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD

1. proglašava jednoglasno zahtjev dopuštenim;
2. presuđuje jednoglasno da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. presuđuje jednoglasno da je došlo do povrede članka 13. Konvencije;
4. presuđuje sa šest glasova naprama jedan da je naprijed navedena povreda potekla iz lošeg funkcioniranja domaćeg zakonodavstva i prakse;
5. presuđuje sa šest glasova naprama jedan da tužena država mora putem odgovarajućih pravnih mjera i upravne prakse osigurati pravno na suđenje u razumnome roku;
6. presuđuje jednoglasno
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti
 - i. 3.200 EUR (tri tisuće dvjesto eura) na ime nematerijalne štete
 - ii. 965 EUR (devet stotina šezdeset i pet eura) na ime troškova i izdataka,
 - iii. svaki porez koji bi mogao biti zaračunat;
 - (b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedene iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
5. odbija jednoglasno ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 6. listopada 2005. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Vincent BERGER
Tajnik

JOHN HEDIGAN
Predsjednik

U skladu s člankom 45., stavkom 2. Konvencije i pravilom 74., stavkom 2. Poslovnika Suda, djelomično izdvojeno mišljenje g. Zagrebelškoga dodano je ovoj presudi.

V.B.

J.H.